

Afdeling

Aan de leden van de raad van de gemeente
 Groningen
 te
 GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr.	GR 00. 1650026
ingek.	- 3 JUL 2008
class.	- 2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Datum **- 3 JUL 2008**
 Informatie M. Kest
 Onderwerp Opruwen kruisingen ABC-klinkers

Bijlage(n) -
 Tel. (050) 367 8511

Kenmerk RO08.1641980
 Fax (050) 367 83 99

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief brengen wij u op de hoogte van ons besluit om de kruisingen en T-splitsingen in de binnenstad op korte termijn op te ruwen.

In het kader van *Ruimte voor Ruimte* is begin jaren negentig de binnenstad ingrijpend heringericht. Zo is het gehele winkel- en uitgaansgebied voorzien van gele stenen (de zogenaamde ABC-klinkers). Voor een mooie uitstraling van de binnenstad werden hieraan door ons college en uw raad specifieke stedenbouwkundige eisen gesteld. Zo werden de klinkers vlak gestraat, zonder afgeschuinde rand (vellingkant) en zonder afstandshouders, dus zonder voeg. Deze manier van bestraten geeft een prachtig vlak aanzien maar vermindert wel de regenwaterafvoer. Van de bereden politie kregen we het signaal dat ze de gladheid aan de Grote Markt Zuidzijde en in het uitgaansgebied (Poelstraat en Peperstraat) een probleem vindt als er gechargeerd moet worden. We hebben dit besproken met de politie maar ook gekeken of andere weggebruikers problemen ondervinden. Van fietsers hebben we begrepen dat ze tijdens een regenbui onderuit kunnen gaan als ze hard afremmen of de bocht om gaan.

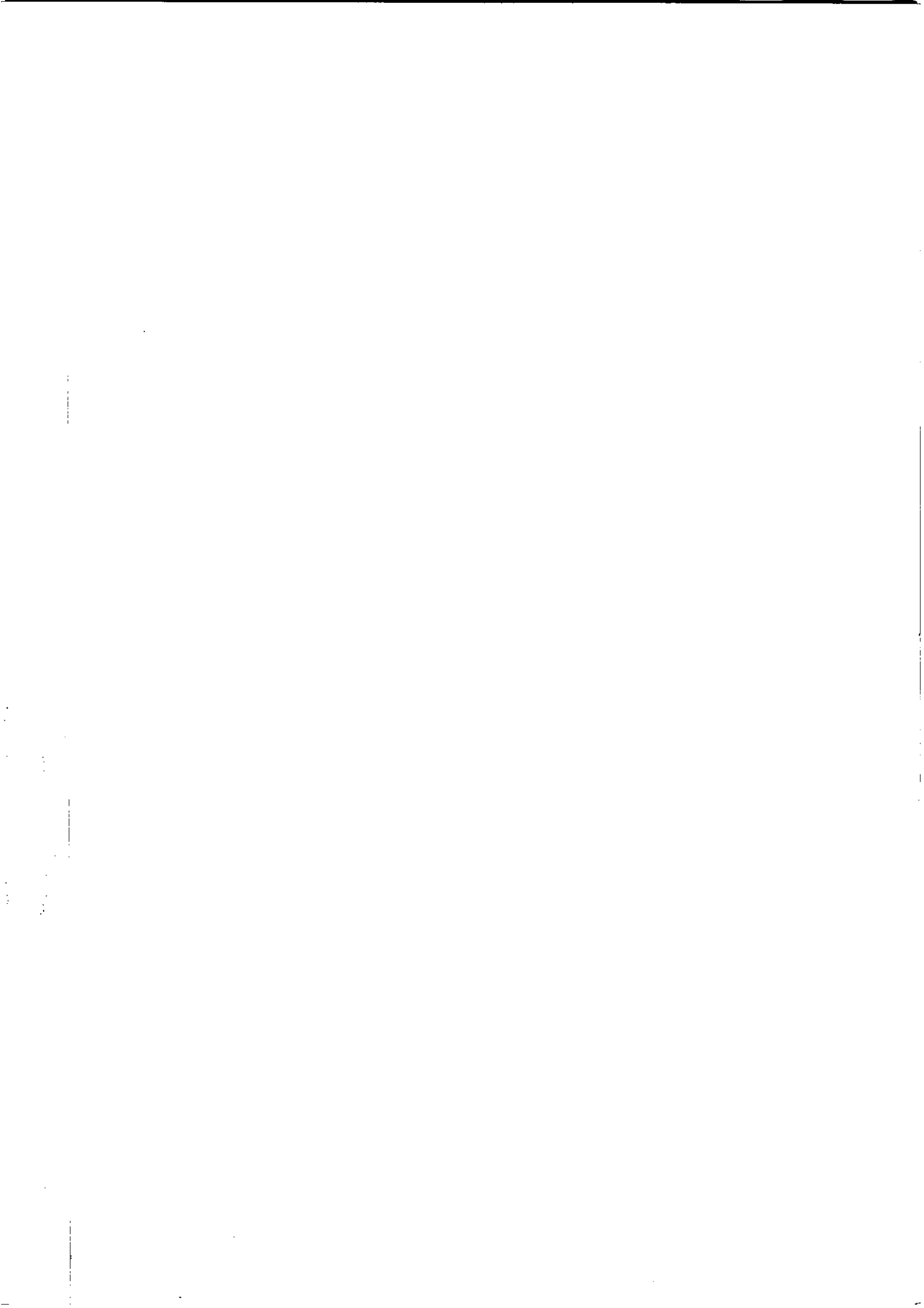
De gladheid nader bekeken

Bereden politie

De bereden politie heeft problemen met de gele ABC-klinkers, wanneer opgetreden moet worden in het uitgaansgebied aan de Grote Markt Zuidzijde en in de Poelstraat en Peperstraat. Uit overleg met de bereden politie blijkt echter dat niet zozeer de *gladheid* van de steen alswel de *hardheid* het probleem is. De paarden staan op kleine puntjes op hun hoefijzers. Op een asfaltondergrond prikken die in de grond, maar bij klinkers kan dat niet. Door het ontbreken van een vellingkant kunnen die puntjes ook nergens achter 'haken'. Op dit moment hebben we hiervoor nog geen oplossing.

Fietsers

Van fietsers horen we dat ze onderuit kunnen gaan op momenten dat het wegdek nat is. Het gaat dan altijd over situaties, waarin ze óf de bocht om gaan óf hard moeten remmen voor een kruising of T-splitsing. Het gaat dus niet over situaties, waarbij fietsers gewoon rechtdoor gaan. Hoewel het over een beperkt aantal gevallen gaat,

hebben we gezocht naar een oplossing, mede omdat we ervan uitgaan dat niet alle mensen die onderuit gaan daarvan melding maken.

Onderzoek

Volgens laboratoriumtesten voldoen de ABC-klinkers aan de normen die worden gesteld (het gaat hier om Nederlandse en Europese normen die overigens niet bestonden ten tijde van *Ruimte voor Ruimte*). Wij hebben echter ook de praktijk willen testen. Daarom hebben wij in 2007 van 17 kruispunten de stroefheidswaarden getest. Gebleken is dat de stroefheid van 16 van de 17 locaties onvoldoende is. Mogelijke oorzaken hiervan zijn het intensieve gebruik, vervuiling en weersomstandigheden en het frequent vegen van de bestrating met stalen borstels. Daarnaast zijn de gele stenen bij nat weer gladder dan in een normale situatie vanwege de verminderde regenwaterafvoer door de stedenbouwkundige randvoorwaarden.

Gezien de gladheid van de straten met ABC-klinkers is onderzoek gedaan naar een alternatieve steensoort. Uit onderzoek onder 5 steensoorten blijkt dat de zogenaamde Kesselsteen de hoogste stroefheidswaarde heeft. Het betreft hier echter een proef onder laboratoriumomstandigheden. Praktijkresultaten van de Kesselsteen volgens de Groningse specificaties zijn niet bekend, vandaar dat wij met deze steen eerst een proefvlak willen aanleggen. De bestaande Kesselsteen moet wel nog worden aangepast aan de Groningse eisen. Wij gaan uit van een levertijd van ruim een half jaar.

Nieuwe stenen of opruwen van stenen: een aantal cijfers

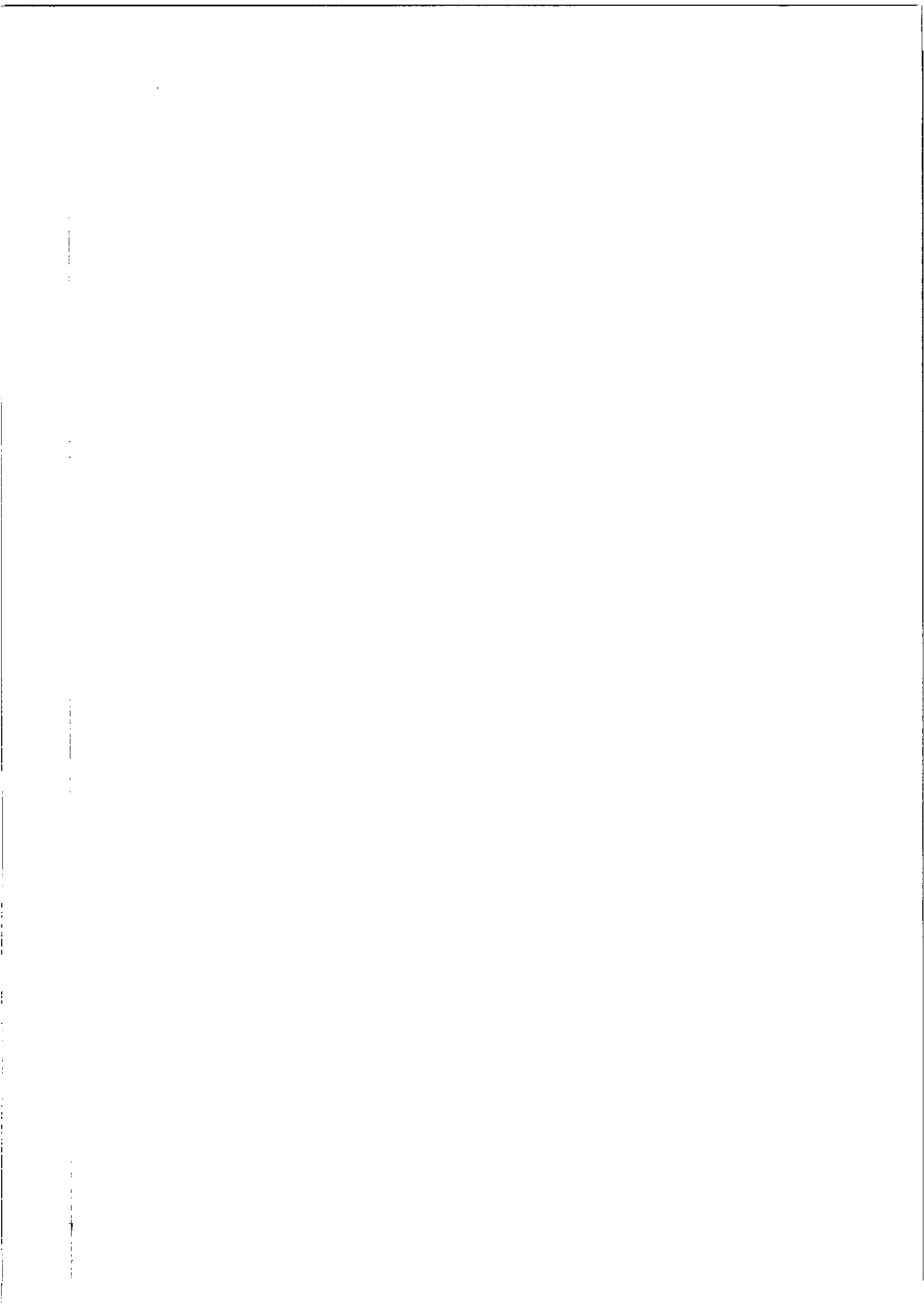
Vierkante meters gele stenen in de hele binnenstad:	100.000 m ²
Vierkante meters gele stenen kruisingen en T-splitsingen:	10.000 m ²
Kosten vervangen stenen per m ² :	€ 80,-
Kosten opruwen stenen per m ² :	€ 5,-

Opruwen van kruisingen en T-splitsingen

Het vervangen van de bestrating van de kruispunten en T-splitsingen met de gele ABC-klinkers kost volgens de huidige prijsindicatie circa € 800.000,-. Omdat er een aanmerkelijk goedkopere oplossing bestaat, heeft ons college besloten vooralsnog niet tot deze maatregel over te gaan.

Zoals gezegd: valpartijen kunnen zich voordoen als fietsers de bocht omgaan of moeten remmen bij glad weer. Wij denken dat het opruwen van de ABC-klinkers op alle kruisingen en T-splitsingen door het stralen met stalen kogeltjes een goede oplossing is. Het opruwen van alle kruisingen en alle T-splitsingen zal ongeveer € 50.000,- kosten.

De stroefheid van de opgeruwde punten zal jaarlijks gemeten worden en als dat nodig is, zal het opruwen worden herhaald. We schatten in dat dat gemiddeld eens per drie jaar nodig zal zijn.

We hebben deze oplossing voorgelegd aan de stadsadvocaat en deze is van mening dat de gemeente hiermee voldoet aan de zorgvuldigheidseisen die aan haar kunnen worden gesteld.

Zodra de 'Groningse' Kesselsteen beschikbaar is, zal ergens in de binnenstad een proefvak worden gelegd om hiermee praktijkervaring op te doen. Als de ervaringen met deze steen positief zijn, zullen de ABC-klinkers op termijn vervangen worden volgens het regulier onderhoudsprogramma.

Risico's

Het verkeer zal enige hinder ondervinden door het opruwen in de vorm van geluidshinder en een beperkte doorgang tijdens de uitvoering. Ook de ondernemers zullen enige hinder kunnen ondervinden met betrekking tot bijvoorbeeld bevoorrading. Wij weten niet zeker hoe vaak het opruwen moet worden herhaald. Zoals gezegd: op dit moment schatten wij dat dit gemiddeld eens per drie jaar het geval zal zijn. De stroefheidswaarde zal op alle punten jaarlijks worden gemeten en waar nodig zal het opruwen worden herhaald.

Door het stralen met stalen kogeltjes zal een kleurverschil ontstaan met de omringende bestrating. Dit zal echter tijdelijk zijn en komt overigens nu ook al voor bij de gedeelten van bestrating die om onderhoudstechnische redenen moeten worden vervangen.

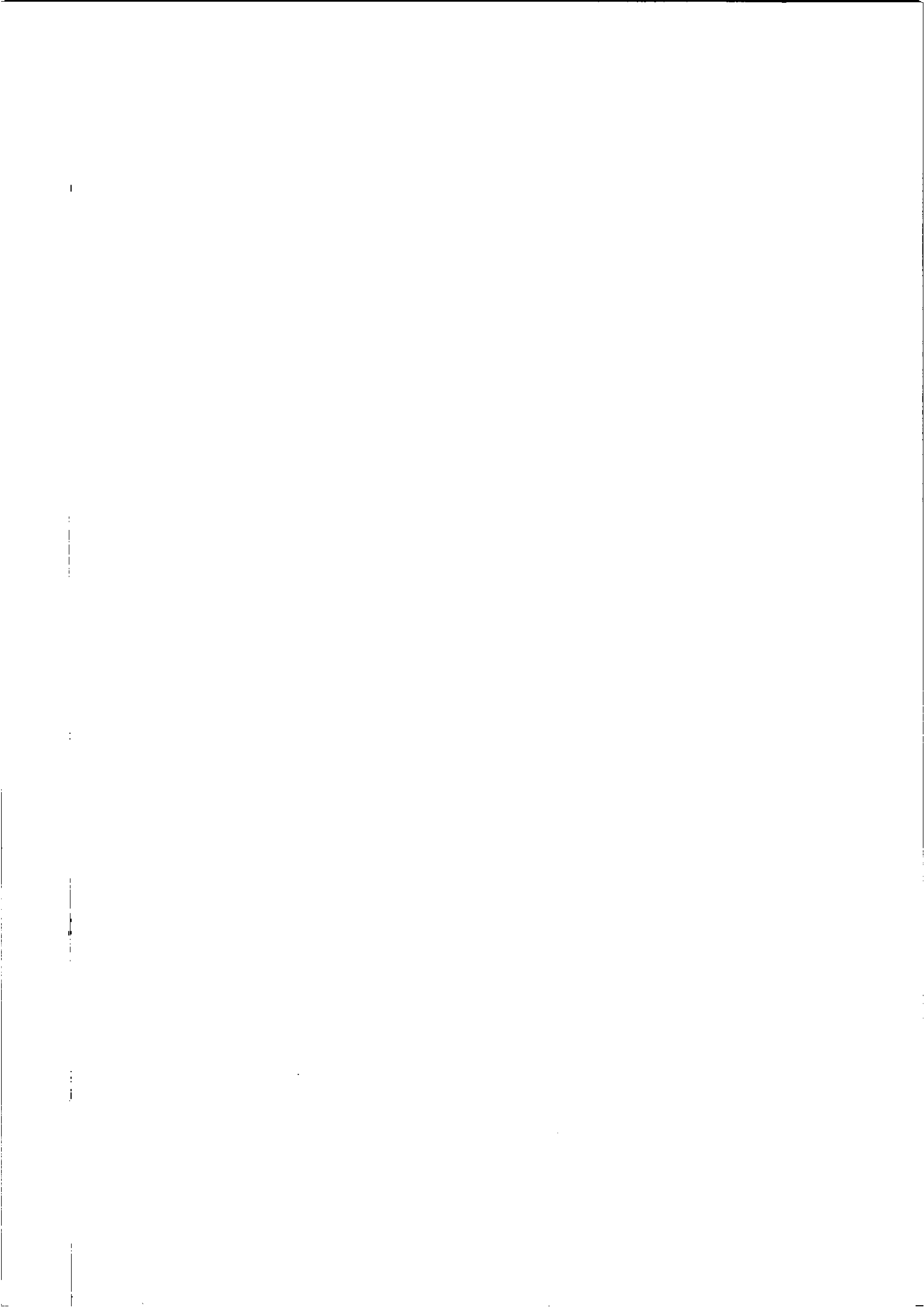
Financiën

De kosten van het plaatselijk opruwen van de ABC-klinkers en het jaarlijks monitoren van de stroefheidswaarde worden, zoals gezegd, in eerste instantie geraamd op circa € 50.000,- voor het eerste jaar. Voor dit bedrag is binnen het regulier onderhoudsbudget *Wegen* van Stadsbeheer (ROEZ) dekking aanwezig.

Participatie

Voorafgaand aan de uitvoering van het opruwen zullen de betrokken bewoners en bedrijven schriftelijk worden geïnformeerd. Ook zal een persbericht worden opgesteld, waarin de maatregelen worden aangekondigd en uitgelegd. Bovendien zullen wij één en ander bekend maken op de gemeentelijke pagina in de Groninger Gezinsbode. In het voortraject is al op verschillende niveaus gecommuniceerd over de aanpak van de gele stenen. In het Binnenstad Management zijn de maatregelen al als optie, zonder concrete locatie of iets dergelijks aangekondigd. In de informatie richting betrokken ondernemers en bewoners zullen wij vooral aangeven wat we gaan doen en welke eventuele hinder bewoners en ondernemers hiervan wellicht zullen ondervinden. De overlast beperkt zich tot maximaal één dag per kruispunt.

Tijdpad

Na de bouwvakvakantie zullen wij beginnen met de communicatie naar alle betrokkenen. Wij verwachten dat het opruwen van de kruisingen en de T-splitsingen medio oktober afgerond zal zijn.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

